

Anmeldelser

Tips om medisinsk litteratur, andre bøker, filmer og elektroniske medier som bør anmeldes, sendes tidskriftet@legeforeningen.no

Munnpleie viktig – ikke bare for oralt velvære

Anne Marie Flovik

Munnstell

Godt munnstell nødvendig og helsebringende. 124 s. Oslo: Akribe, 2005. Pris NOK 198
ISBN 82-7950-105-3

Dette er en engasjert og velskrevet orientering om godt munnstell i sykehus, sykehjem og hjemmesykepleie. Forfatteren påpeker at munnpleie bør være en grunnleggende del av stellet og at det krever profesjonelle, strukturerte rutiner. Munn-

hulen er en intim og personlig sfære. Når pasienten ikke kan gjøre munnstellet selv, må derfor pleiepersonellet utføre det med omtanke og på en respektfull måte. Boken angis å være beregnet på helsepersonell, pasienter og pårørende, men sykepleiere er den mest aktuelle målgruppen. Hovedavsnittene er: sykepleierens ansvar, sykepleierpraksis, fysiologiske og mikrobielle forhold i munnhulen, intervensjoner og ubehag i munnhulen, generelt munnstell, spesielt munnstell og andre råd og tips om munnhygiene.

Det forklares greit hvorfor munnpleie er spesielt viktig for syke eller svekkede mennesker. Dersom plakk (bakteriebelegg) får akkumulere på tenner og i munnen, utvikles en sykdomsfremkallende mikroflora. Hos syke bidrar mange faktorer, blant annet munntørrehet, til at plakket raskere blir mer patogen. Dess sykere pasienten er, dess hyppigere må tenner og munnhule rengjøres, samt munnslimhinnen fuktes og leppene smøres. Godt munnstell kan være livreddende fordi det kan forebygge spredning av patogene mikrober fra munnhulen til lunger og andre organer. Viktig er det også at god munnpleie hindrer slimhinneut tørring og gir oralt velvære.

Med bakgrunn i blant annet kreftsykepleie, er forfatteren særlig på hjemmebane i avsnittet om spesielt munnstell. Her beskrives detaljerte prosedyrer for munnstell til kritisk syke, som intuberte intensivpasienter, og ved terminal pleie. Det gis også relevante råd for andre grupper, for eksempel opera-

sjonspasienter, pasienter som får strålebehandling mot munn- og halsregionen, gamle og tannløse.

Bokens mest diskuterte avsnitt er det siste med andre råd og tips om munnhygiene. For eksempel angis det at gode råd ved sprekker og sår i munnvikene er å smøre disse med ørevoks eller pensle med gulrotjuice. Slike ukonvensjonelle anbefalinger er forhåpentligvis ikke beregnet på profesjonell sykepleie. Selv om det kan finnes antimikrobielle eller andre gunstige faktorer i ørevoks, er dette ikke en dokumentert behandling. Hvordan skulle den eventuelt gjennomføres i praksis? Mangel-full ernæring (vitamin B) er en mulig årsaksfaktor til sår i munnvikene. Det vil da være riktigere å sikre at pasienten ikke lider av ernæringsmangel, enn å pensle med gulrotsaft.

Til tross for noen kritiske bemerkninger er dette en anbefalesesverdig bok for grunn- og videreutdanning av helsepersonell. Autoriteter innen geriatri hevder at dersom munnstellet er godt, vil vi ikke plages av sult og tørst i den terminale fase. For mange av oss vil det da være kjærkomment om pleiepersonellet har en veileder som denne og utfører de anbefalte rutiner.

Per Løkken

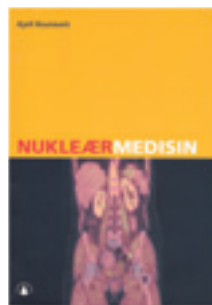
Seksjon for odontologisk farmakologi og farmakoterapi
Universitetet i Oslo

Oppdatert om nukleærmedisin

Kjell Rootwelt

Nukleærmedisin

225 s, ill. Oslo: Gyldendal akademisk, 2005.
Pris NOK 375
ISBN 82-05-31118-8

Boken er først og fremst ment å være en lærebok for medisinske studenter og oppslags- og lærebok for ferdige leger. Hovedvekten er lagt på daglig klinisk nukleærmedisin, og selv om fremstillingen er kortfattet, og selv

om noe er tatt ut fra forrige utgave for å gi plass til nytt stoff, dekkes alle viktige nukleærmedisinske undersøkelser. Presen-

tasjonen er firedelt: Del 1 er en generell del med omtale av radioaktive nuklider og radioaktiv stråling, dosimetri, radiofarmaka, farmakologi og fysikk og teknologi for nukleærmedisinsk apparatur, Del 2 er diagnostikk hvor alle metoder gjennomgås i 11 kapitler inndelt mest etter organer og dels etter type sykdom, Del 3 er terapi og Del 4 er et appendiks med bl.a. orientering for pasienter.

Dette er tredje utgave, den forrige kom for ti år siden. Tidspunktet for utgivelsen er meget velvalgt, det var tid for en oppdatering. Det har skjedd en betydelig utvikling i nukleærmedisinen de siste år, man har fått tilgang til ny apparatur, nye radionuklider er tatt i bruk, nye radiofarmaka er utviklet både til diagnostisk og terapeutisk bruk, og nye metoder er utviklet. Positronemisjonstomografi (PET) og vaktpostlymfeknuteteknologien er vel de viktigste nye metodene. Disse er etablert i Norge, og de har fått relativt bred omtale.

Nukleærmedisin er ikke bare diagnostikk. Det gis også terapi med radioaktive nuklider, og også denne delen av nukleærmedisinen har de senere år økt i omfang og betydning. Alle aktuelle typer radionuklidbehandling får en bred omtale, og det gis en oversikt over nye radionuklider for terapi, f.eks. alfaemittere som ^{211}At og ^{223}Ra , og nye radiofarmaka, f.eks. radiomerkede antistoffer mot lymfomer og somatostatinanaloger merket med bedre radionuklider.

Presentasjonen er konsis, og benyttede begreper er godt forklart. Illustrasjonene er sammen med bildetekstene meget instruktive. Papir og trykk er fint, og innbindingen virker solid selv om det er en paperback. Formatet er hendig, og boken er lett å slå opp i da forfatteren har utvidet og forbedret stikkordregistret. Det henvises ikke til spesiallitteratur under kapitlene, men leseren henvises til ett av de største nukleærmedisinske oppslagsverk, som oppdateres ca. hvert femte år.

Det faglige innholdet svarer til dagens anerkjente nukleærmedisinske praksis. Forfatteren har lyktes godt i forhold til intensjonene anført i forordet: Boken er velegnet både for medisinske studenter og for ferdige leger, og den kan benyttes både til grunnutdanning og oppdatering for teknisk personale ved nukleærmedisinske avdelinger. Den er meget instruktiv for leger som rekvirerer nukleærmedisinske undersøkelser, og fordi den er lett å slå opp i og gir praktisk informasjon om metodene,